

Fra: [Bakkeløkken, Marianne](#)
Til: [Postmottak JD; Arild Brukstuen](#)
Emne: VS: høringsuttalelse - koronaforskriften
Dato: onsdag 25. mars 2020 13.26.52
Viktighet: Høy

Vi viser til departementets høringsnotat 24. ds. med frist kl. 14.00 i dag.

Borgarting lagmannsrett nøyer seg med å kommentere de forslag som har størst betydning for lagmannsrettens virksomhet. Dette gjelder høringsnotatet punkt 2 og utkastet § 2 om fjernmøter og fjernavhør, høringsnotatet punkt 3 og utkastet § 4 om skriftlig behandling, og høringsnotatet punkt 4 og utkastet §§ 6 og 7 om signatur og avsigelse av rettslige avgjørelser.

Generelt

Borgarting lagmannsrett vil understreke betydningen av at det legges til rette for at domstolene med sin samfunnskritiske funksjon kan holde virksomheten i gang så langt smittesituasjonen gjør det mulig og forsvarlig. Jo flere saker som må utsettes, jo vanskeligere blir det å komme ajour igjen når situasjonen i samfunnet faller tilbake til det normale. For lagmannsretten er de viktigste tiltakene for å kunne opprettholde en viss drift og behandle prioriterte saker at det kommer på plass en løsning for avsigelse og undertegning av avgjørelsene, at flere saker kan behandles skriftlig og at adgangen til å holde rettsmøter som fjernmøte utvides. Disse behovene imøtekommes langt på vei dersom det foreliggende forslag til forskrift blir vedtatt. Vi kan derfor i all hovedsak gi vår tilslutning til dette.

Et ytterligere tiltak som vil ha stor betydning, er om flere saker kan behandles uten meddommere eller med færre meddommere enn straffeprosessloven § 332 bestemmer. For å redusere smittefaren er det ønskelig at så få personer som mulig må møtes fysisk i den enkelte sak. Fjernmøter er svært vanskelig å få til på en hensiktsmessig måte hvis meddommere skal delta hjemmefra og avhjelper derfor ikke behovet. Den sakstypen som ligger best til rette for behandling uten meddommere, er anker over reaksjonsfastsettelsen i seksårssaker ettersom lovforarbeider og Høyesteretts praksis i de fleste av disse sakene gir nokså detaljert anvisning på hvor straffenivået ligger. På grunn av de prinsipielle sider ved endringer i rettens sammensetning, bør dette imidlertid gjennomføres ved lov og ikke ved forskrift. Vi lar det derfor ligge i denne omgang.

I punkt 1 i høringsnotatet om bakgrunnen for forslagene er alle eksemplene hentet fra tingrettene. Også ankebehandlingen i lagmannsrettene er viktig for lov og orden i samfunnet, herunder ivaretagelse av rettssikkerhet. Som eksempler på prioriterte ankesaker som ikke bør ligge ubehandlet, nevnes fristsakene i straffeprosessen (saker der siktede er varetektsfengslet eller var under 18 år gammel på handlingstiden) og sivile saker om administrative tvangsvedtak i helse- og sosialsektoren (barnevern og tvungent psykisk helsevern).

Fjernmøter

Borgarting lagmannsrett støtter at det gis en generell hjemmel for å holde fjernmøter i domstolene, herunder gjennomføre ankeforhandling ved fjernmøte både i sivile saker og i straffesaker. Vi er enig i at de generelle vilkår bør være at fremgangsmåten er nødvendig og

ubetenkelig, og at partene skal høres, men ikke trenger å samtykke. Vi har merket oss uttalelsene i spesialmotivene til bestemmelsen i høringsnotatet side 13 om at «[n]ødvendighetsvilkåret skal tolkes i lys av ulempene ved oppmøte og reelle alternativer, og skal ikke praktiseres strengt» og uttalelsene samme sted om momenter ved ubetenkelighetsvurderingen. Vi antar at ankeforhandling som fjernmøte kan være aktuelt ved enkle begrensede anker (her er det ofte lite bevisførsel) og ved rettsmøter under saksforberedelsen, typisk der det må holdes muntlig forhandling om bevisavskjæring, jf. strpl § 272 første ledd bokstav c og § 274. Teknisk og praktisk er dette enkelt å få til hvis de tre dommerne kan sitte i rettssal med øvrige aktører inn i salen med fjernmøteteknologi, mens det vil være en litt større utfordring hvis dommerne sitter på hjemmekontor med hver sin PC.

Fjernmøte med meddommere skaper også andre utfordringer. Hvis rettens medlemmer skal være fysisk samlet under fjernmøtet, vil det i meddomsrettsaker være behov for å justere reglene om hvilke meddommere som kan benyttes. Således bør meddommerne – for å unngå unødig reise og smittefare i den forbindelse – hentes fra den kommunen der retten settes, og ikke fra lagsognet, slik som i dag.

Skriftlig behandling

Borgarting lagmannsrett mener at utvidet adgang til skriftlig behandling av begrensede anker over dom vil være et viktig tiltak for saksavviklingen. Vi har merket oss hovedregelen i utkastet § 4 første ledd om at dette kan besluttes ved alle begrensede anker uansett ankegrunn såfremt partene er hørt. Etter hovedregelen kreves ikke partenes samtykke. Det er imidlertid et selvsagt grunnvilkår at skriftlig behandling er forenlig med hensynet til forsvarlig behandling. Som det fremholdes i høringsnotatet side 14, innebærer dette at retten må vurdere om behandlingsmåten vil gi et korrekt og tilstrekkelig avgjørelsesgrunnlag, noe som normalt ikke vil være tilfelle hvis anken i relativt stor grad reiser faktiske spørsmål hvor umiddelbar bevisføring vil være av vesentlig betydning.

Vi stiller oss imidlertid noe spørrende til hensiktsmessigheten av unntaket i annet ledd bokstav b) for anker over reaksjonsfastsettelsen i seksårssaker. Også disse sakene ligger normalt godt til rette for skriftlig behandling, ettersom lovforarbeider og Høyesteretts praksis i de fleste av disse sakene gir nokså detaljert anvisning på hva straffenivået skal være. Ved muntlig forhandling settes retten med to fagdommere og fem meddommere i disse sakene, jf. strpl. § 332 første ledd. Ettersom problemstillingen ved straffutmåling i seksårssakene normalt er å plassere den aktuelle saken der den hører hjemme sammenliknet med annen rettspraksis, noe som er en typisk fagdommeroppgave, burde retten i slike saker settes uten meddommere. Vi går imidlertid ikke nærmere inn på dette nå, ettersom endringer i rettens sammensetning eventuelt bør gjøres ved lov og ikke i forskrift.

Signatur og avsigelse av rettslige avgjørelser

Bestemmelsene i prosesslovene om undertegning av rettslige avgjørelser ved at alle dommerne må undertegne fysisk på samme dokument har vært et stort hinder for lagmannsrettens virksomhet i den nåværende situasjonen. Dette gjelder både for beslutninger, kjennelser og dommer. Det er derfor svært gledelig at en midlertidig løsning for avsigelse av rettslige avgjørelser i saker med flere dommere nå kommer på plass.

Paragraf 7 første ledd bokstav a forutsetter, etter det vi forstår, at det blir etablert en elektronisk signaturløsning. Denne bestemmelsen er foreløpig ikke aktuell.

Etter § 7 første ledd bokstav b er avgjørelsen avsagt skriftlig «når likelydende, undertegnede dokumenter fra alle dommerne er registrert i domstolenes saksbehandlingssystem». Dette innebærer at avsigelsestidspunktet avgjøres av når saksbehandler registrerer alle dommernes underskrevne dokument i saksbehandlingssystemet. Etter vår oppfatning er det en bedre regel hvis tidspunktet for rettens leders underskrift (eller underskriften til den han utpeker) som er avgjørende, ikke registreringen i saksbehandlingssystemet – som vil kunne være mer eller mindre tilfeldig, sml. strpl. § 43 første ledd fjerde punktum og tvl. § 19-4 annet ledd.

Vilkårene for å bruke alternativet i § 7 andre ledd er etter vår oppfatning for strenge. Dette skal etter utkastet bare kunne brukes dersom det «**av tekniske eller praktiske hensyn ikke lar seg gjøre å benytte midlertidig signaturløsning**». Selv om løsningen både teknisk og praktisk åpenbart er uhensiktsmessig, lar det seg vel alltid gjøre å benytte den. Merknadene til bestemmelsen er imidlertid mindre strenge. I høringsnotatet side 16 brukes således formuleringen «dersom det *vanskelig lar seg gjøre for alle rettens medlemmer å underskrive ved midlertidig signaturløsning*». Etter vårt syn bør ordlyden i paragrafen erstattes med ordlyden i merknaden hvis annet ledd skal beholdes som en unntaksregel. Vi ser det imidlertid slik at dette ikke bør være et unntak, men et likestilt alternativ. Domstolene bør etter en hensiktsmessighetsvurdering kunne velge mellom fremgangsmåten i første ledd bokstav b) og fremgangsmåten i annet ledd. Om tidspunktet for når avgjørelsen skal regnes for avsagt, viser vi til avsnittet ovenfor.

Til utkastet § 9 annet ledd om undertegning av rettsboken bemerker vi at det etter ordlyden er uklart hva rettens leder eller den fagdommeren som lederen utpeker, skal bekrefte. Det fremgår av spesialmotivene til den tilsvarende bekreftelsesbestemmelsen i § 7 annet ledd at det er innholdet som skal bekreftes. Dette kan med fordel også stå uttrykkelig i § 9.

Med vennlig hilsen

Marianne Vollan

førstelagmann

Borgarting lagmannsrett

Postboks 2107 Vika 0125 Oslo

Telefon: 21 55 80 00

E-post: marianne.vollan@domstol.no

www.domstol.no/borgarting/

